

СИЛАБУС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО

для здобувачів вищої освіти 1 курсу денної форм здобуття освіти (3,10 р.н.)
освітньо-професійної програми «Менеджмент» спеціальності 073 «Менеджмент»
галузі знань 07 «Управління та адміністрування»
(шифр, назва галузі знань)
Першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

ВИКЛАДАЧ

КОЛЯДА
Тетяна
Анатоліївна

yezjf@nuph.edu.ua

1. **Назва закладу вищої освіти та підрозділу:** Національний фармацевтичний університет, кафедра управління та забезпечення якості у фармації.
2. **Адреса кафедри:** м. Харків, вул. Олександра Невського, 18, 3-й поверх, т. 057-771-81-47.
3. **Веб-сайт кафедри:** <https://quality.nuph.edu.ua>
4. **Інформація про викладачів:**

Коляда Тетяна Анатоліївна

Кандидат юридичних наук, доцент, доцент каф. управління, економіки та забезпечення якості у фармації Національного фармацевтичного університету. Досвід наукової діяльності – 17 років. Викладає дисципліни: «Господарське і міжнародне приватне право (магістри)», «Правові аспекти в сфері клінічних досліджень (магістри)», «Методологія і організація наукової діяльності» (магістри), «Правознавство», «Господарське право», «Трудове право», «Адміністративне право», «Цивільне право», «Основи наукових досліджень».

5. **Консультації** відбуваються згідно з розкладом он-лайн.

6. **Анотація освітньої компоненти:** освітня компонента «Цивільне право» є вибірковою для першого (бакалаврського) рівня зі спеціальності 073 Менеджмент освітньо-професійної програми «Менеджмент». Її основними завданнями є навчання студентів сутності цивільного права як галузі права, яка регулює відносини між фізичними та юридичними особами; вивчення основних правових принципів, які лежать в основі цивільного права, таких як принципи свободи договору, власності, добросовісності тощо; вивчення основних категорій цивільного права, таких як договір, власність, зобов'язання, наслідки шкоди тощо.

7. **Мета освітньої компоненти:** Метою вивчення освітньої компоненти «Цивільне право» є формування знань з цивільного права; вивчення поняття цивільної правосуб'єктності фізичних та юридичних осіб; аналіз права власності – підстави набуття та припинення, види власності; опрацювання правочинів та цивільних договорів; виховання почуття професійної гідності, прагнення до самовдосконалення та саморозвитку, виховання активної життєвої позиції.

8. Компетентності відповідно до освітньої програми:

Soft- skills / Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Hard-skills / Фахові (спеціальні) компетентності (ФК):

ФК 6. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.

ФК 13. Розуміти принципи і норми права та використовувати їх у професійній діяльності.

ФК 16. Здатність розв'язувати професійні завдання в процесі створення і функціонування організації (бізнесу), у тому числі фармацевтичної, з урахуванням змін нормативно-правової бази, зовнішньоекономічного середовища, особливостей державного та регіонального управління, галузевої специфіки.

9. Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 1. Знати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ПРН 12. Оцінювати правові, соціальні та економічні наслідки функціонування організації.

10. Статус освітньої компоненти: Вибіркова

11. Пререквізити освітньої компоненти: «Міжнародне приватне право» входить до комплексу підготовки фахівців, який забезпечується освітніми компонентами: «Право (Правознавство)», «Теорія та історія управління», «Державне та регіональне управління», «Право (Адміністративне право)», «Право (Господарське право)», Право (Трудове право) тощо.

12. Обсяг освітньої компоненти: 4 кредити ЄКТС: 57 годин аудиторних занять, з них – 19 годин лекцій, 38 годин – практичних занять, 63 години самостійної роботи.

13. Організація навчання:

Формат викладання освітньої компоненти: проведення лекцій, практичних занять.

Зміст освітньої компоненти:

Змістовий модуль 1. Загальна частина цивільного права

Тема 1. Поняття цивільного права та його система. Визначення поняття цивільного права та його місця у системі права загалом. Розгляд основних відмінностей цивільного права від інших галузей права. Вивчення ключових елементів цивільного права, таких як суб'єкти права, об'єкти права, власність, зобов'язання тощо. Аналіз ролі цивільних правових норм у регулюванні господарських та особистих відносин. Дослідження структури цивільного права, його основних розділів та підрозділів. Вивчення ієрархії нормативно-правових актів цивільного права та взаємозв'язку між ними.

Тема 2. Цивільні правовідносини. Визначення поняття цивільних правовідносин як відносин, що виникають із здійснення цивільних прав та обов'язків. Розгляд основних характеристик цивільних правовідносин, таких як добровільність, рівноправність сторін, матеріальна основа тощо. Дослідження ролі суб'єктів цивільних правовідносин, які можуть бути фізичними особами, юридичними особами або державою. Аналіз об'єктів цивільних правовідносин, таких як речі, майнові цінності, обов'язки тощо. Вивчення етапів укладення договору, включаючи пропозицію, прийняття пропозиції та укладення договору. Розгляд питань виконання договорів, можливих порушень та способів врегулювання конфліктів.

Тема 3. Захист цивільних прав та інтересів. Визначення сутності поняття "захист цивільних прав інтересів" як процесу забезпечення дотримання прав та захисту інтересів осіб у цивільних правовідносинах. Розгляд основних принципів, на яких базується захист цивільних прав, таких як принцип законності, судовості, доступності правосуддя тощо. Аналіз різних засобів, які використовуються для захисту цивільних прав, включаючи адміністративні, цивільні та кримінальні засоби. Дослідження процесу розгляду спорів у суді, вирішення конфліктів за допомогою альтернативних методів врегулювання, таких як посередництво та арбітраж. Вивчення спеціальних механізмів та органів, що забезпечують захист прав споживачів в цивільних відносинах, таких як органи захисту прав споживачів та судовий захист. Аналіз можливостей захисту прав громадян у цивільних правовідносинах, включаючи порядок звернення до суду та застосування інших правових засобів.

Тема 4. Фізичні особи та юридичні особи як суб'єкти цивільних правовідносин. Визначення поняття фізичної особи як носія цивільних прав та обов'язків. Аналіз основних особливостей фізичних осіб як суб'єктів цивільних правовідносин, зокрема вікових обмежень, правоздатності, дієздатності тощо. Дослідження поняття та ознак юридичних осіб як суб'єктів цивільних правовідносин. Розгляд видів юридичних осіб, включаючи комерційні та некомерційні організації, державні та місцеві органи влади тощо. Вивчення основних прав та обов'язків фізичних осіб у цивільних правовідносинах, таких як право власності, право обов'язку, право на особисту недоторканість тощо. Аналіз прав та обов'язків юридичних осіб, включаючи право на підприємницьку діяльність, відповідальність за порушення законодавства тощо.

Тема 5. Об'єкти цивільних правовідносин. Визначення поняття "об'єкт цивільних правовідносин" та розкриття його ролі в цивільному праві. Розгляд класифікації об'єктів цивільних правовідносин за різними ознаками, такими як природа, функціональне призначення, спосіб використання тощо. Дослідження майнових об'єктів цивільних правовідносин, які можуть бути власністю або об'єктами прав обов'язку (гроші, речі,

нерухомість тощо). Аналіз особистих не майнових об'єктів, які стосуються особистої гідності, здоров'я, ім'я тощо. Розгляд механізмів та засобів захисту майнових та особистих не майнових об'єктів цивільних правовідносин. Дослідження правових засобів захисту власності, права на зобов'язання, порушення обов'язку тощо.

Тема 6. Правочини. Визначення поняття "правочин" як акту, який має правову силу та створює, змінює або припиняє правовідносини. Розгляд основних ознак правочинів, таких як воля сторін, наявність правових наслідків, форма та інші. Аналіз різних видів правочинів, зокрема договорів, угод, актів органів влади, заповітів та дарувань. Розгляд класифікації правочинів за різними критеріями, наприклад, за наслідками, метою, формою тощо. Дослідження етапів укладення правочинів, включаючи пропозицію, прийняття пропозиції та укладення договору. Аналіз можливостей зміни та припинення правочинів, таких як розірвання договору, відмова від угоди, дострокове припинення тощо.

Змістовий модуль 2. Особлива частина цивільного права

Тема 7. Право власності та його захист та право інтелектуальної власності. Розгляд поняття та основних характеристик права власності як одного з основних цивільних прав. Аналіз видів власності (приватна, державна, спільна тощо) та їх особливостей. Дослідження механізмів захисту права власності, включаючи судовий та позасудовий захист. Розгляд випадків порушення права власності, юридичних засобів захисту та відшкодування збитків. Вивчення поняття та ролі права інтелектуальної власності у сучасному правовому регулюванні. Аналіз видів інтелектуальної власності, таких як авторські права, патенти, товарні знаки, права на винаходи тощо.

Тема 8. Зобов'язальне право. Цивільно-правовий договір. Визначення поняття зобов'язального права та його ролі у системі цивільного права. Розгляд основних принципів та загальних положень зобов'язального права, таких як дія, виникнення, зміна та припинення зобов'язань. Аналіз поняття та структури цивільно-правового договору як основного інструмента зобов'язальних відносин. Дослідження етапів укладення договору, включаючи пропозицію, прийняття пропозиції, укладення та виконання договору. Розгляд різних видів цивільно-правових договорів, таких як купівля-продаж, найм, позика, дарування тощо. Аналіз специфічних прав та обов'язків сторін у різних типах договорів та їх вплив на зобов'язальні відносини.

Тема 9. Окремі види договорів у цивільному праві. Недоговірні зобов'язання. Розгляд специфічних видів договорів, що відрізняються від загальних типів договорів (наприклад, рентні договори, договори поділу коштів тощо). Вивчення особливостей структури та умов цих видів договорів, а також їх роль у регулюванні зобов'язальних відносин. Аналіз поняття та характеристик недоговірних зобов'язань, які виникають не внаслідок договору між сторонами. Дослідження різних джерел виникнення недоговірних зобов'язань, таких як неправомірна поведінка, збагачення без підстави, непопереджена небезпека тощо. Аналіз правового регулювання відповідальності за невиконання або неналежне виконання договірних та недоговірних зобов'язань. Розгляд видів відшкодування збитків, штрафів, пені, моральної шкоди тощо у випадку порушення зобов'язань.

Тема 10. Спадкове право. Визначення поняття спадкового права та його ролі в цивільному праві. Розгляд основних засад спадкового права, таких як приналежність майна спадкодавця, права спадкоємців, порядок спадкування тощо. Аналіз правил визначення спадкоємців та їх відносин в родині спадкодавця. Дослідження порядку спадкування за законом, співспадкоємство, права дітей, подружжя та інших осіб. Розгляд права спадкоємців відмовитися від спадщини, включаючи умови та наслідки цього вчинку. Аналіз питань захисту спадкових прав, включаючи судові процедури, розподіл майна, винесення спадщини та інші аспекти.

Семестровий залік

14. Види та форми контролю:

Контроль знань на кожному занятті: усне опитування, виступи (наукові доповіді, презентації), активна участь у дискусіях, складання тестових завдань, вирішення ситуаційних задач тощо.

Контроль змістових модулів: складання тестових завдань, вирішення ситуаційних задач.

Форма семестрового контролю: семестровий залік.

Умови допуску до контролю змістових модулів: для допуску до контролю змістового модуля 1 і 2 необхідна наявність мінімальної кількості балів за темами змістового модуля 1 і 2.

15. Система оцінювання з освітньої компоненти: оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою: поточний контроль – 4-6 балів за тему за практичними (семінарськими) заняттями, змістовий модуль ЗМ 1 10-20 балів та ЗМ 2 10-20 балів.

Бали з освітньої компоненти нараховуються за таким співвідношенням:

Види оцінювання	Максимальна кількість балів
Змістовий модуль 1. Загальна частина цивільного права оцінювання тем (1-6) (робота на заняттях 1-6): робота на заняттях (усне опитування, виступи (наукові доповіді, презентації), активна участь у дискусіях, складання тестових завдань, вирішення ситуаційних задач, вирішення кейсів); контроль змістового модуля 1 (складання тестових завдань, вирішення ситуаційних задач)	58 (58%)
Змістовий модуль 2. Особлива частина цивільного права - оцінювання тем (7-10) (робота на заняттях 7-10):робота на заняттях (усне опитування, виступи (наукові доповіді, презентації), активна участь у дискусіях, складання тестових завдань, вирішення ситуаційних задач, вирішення кейсів); - контроль змістового модуля 2 (складання тестових завдань, вирішення ситуаційних задач)	42 (42%)

Самостійна робота здобувачів вищої освіти оцінюється під час поточного контролю та під час контролю змістового модуля.

16. Політики освітньої компоненти:

Політика освітньої компоненти («правила гри») визначається вимогами кафедри до здобувача вищої освіти при вивченні освітньої компоненти щодо академічної доброчесності, щодо відвідування занять, щодо дедлайнів, відпрацювання, підвищення рейтингу, ліквідації академічної заборгованості, щодо оскарження оцінки з освітньої компоненти (апеляцій) тощо. Так, політика щодо академічної доброчесності ґрунтується на засадах академічної доброчесності, наведених в ПОЛ «Про заходи щодо запобігання випадків академічного плагіату у НФаУ» (<https://nuph.edu.ua/akademichna-dobrochesnist/>). Списування при оцінюванні успішності здобувача вищої освіти під час контрольних заходів на практичних (семінарських, лабораторних) заняттях, контролю змістових модулів та семестрового екзамену заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача освіти є підставою для її незарахування викладачем.

Політика щодо відвідування занять. Здобувач вищої освіти зобов'язаний відвідувати навчальні заняття (ПОЛ «Про організацію освітнього процесу НФаУ» (https://nuph.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/pol-a1.1-38-018_polozhennia-pro-orhanizatsiiu-osvitnoho-protsesu-u-nfau-red.-03-2021.doc-zi-zminamy.pdf)) згідно з розкладом (<https://nuph.edu.ua/rozklad-zanyat/>), дотримуватися етичних норм поведінки.

Політика щодо дедлайнів, відпрацювання, підвищення рейтингу, ліквідації академічної заборгованості. Відпрацювання пропущених занять здобувачем вищої освіти здійснюється відповідно до ПОЛ «Положення про відпрацювання студентами пропущених навчальних занять та порядок ліквідації академічної різниці в навчальних планах у НФаУ» (https://nuph.edu.ua/wp-content/uploads/2018/09/pola2.2-10-182_polozhennja-pro-vidpracjuvannja-propushhenih-zanjat-ta-porjadok-likvidacii-akademichnoiriznici-1.pdf) згідно з встановленим на кафедрі графіком відпрацювань пропущених занять. Підвищення рейтингу та ліквідація академічної заборгованості з освітньої компоненти здійснюється здобувачами освіти відповідно до порядку, наведеного в ПОЛ «Про порядок оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у НФаУ» (https://nuph.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/pol-a2.2.-32-031_polozhennja-pro-porjadok-ocinjuvannja-rezultativ-navchannja-zvo-u-nfau-red.05-2022.pdf). Здобувачі вищої освіти зобов'язані дотримуватися усіх строків, визначених кафедрою для виконання видів письмових робіт з освітньої компоненти. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку – до 20% від максимальної кількості балів за даний вид роботи. Політика щодо оскарження оцінки з освітньої компоненти (апеляцій). Здобувачі вищої освіти мають право на оскарження (апеляцію) оцінки з освітньої компоненти, отриманої під час контрольних заходів. Апеляція здійснюється відповідно до ПОЛ «Положення про оскарження результатів семестрового контролю знань здобувачів вищої освіти у НФаУ» (https://nuph.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/pol-a2.2-38-050_polozhennia-pro-oskarzhennia-rezultativ-pidsumkovoho-kontroliu-znan-zdobuvachamy-vyshchoi-osvity-u-nfau-red.01-2021.pdf).

Політика щодо визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти здобувачами вищої освіти. Визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або

інформальної освіти здобувачами вищої освіти здійснюється відповідно до ПОЛ «Про порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти здобувачами вищої освіти у НФаУ» (https://nuph.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/pol-a2.3-32-208_polozhennja-proporjadok-viznannja-rezultatuv-navchannja-otrimanih-shljahom-neformalnoi-ta-informalnoi-osviti-red.02-2022.pdf). Для оцінювання результатів неформального та/або інформального навчання здобувача вищої освіти атестаційна комісія визначає обсяг і методи демонстрації та вимірювання цих результатів навчання з урахуванням їх змісту та можливої специфіки. Методи демонстрації та вимірювання результатів неформального та/або інформального навчання заявника можуть відрізнятися від методів, які застосовуються для здобувачів освіти в рамках відповідної освітньої програми, водночас вони повинні забезпечувати змістову валідність оцінювання. Атестаційна комісія приймає рішення про визнання результатів неформального та/або інформального навчання здобувача, якщо за підсумками оцінювання підтверджено відповідність цих результатів результатам навчання, передбаченим відповідною освітньою програмою..

17. Інформаційне та навчально-методичне забезпечення дисципліни:

Обов'язкова література	1.Чередниченко Н.В., Чередниченко Д.В. "Цивільне право України: Загальна частина". Київ: Юрінком Інтер, 2018. 2.Забіла В.В., Галімова Г.В. "Цивільне право України: Курс лекцій". Київ: Юрінком Інтер, 2019. 3.Міщенко В.В. "Цивільне право України: Загальна частина". Київ: Юридична думка, 2018. 4.Лагодій А.В., Масловський А.Г. "Цивільне право України: Загальна частина". Київ: Юрінком Інтер, 2020. 5.Ігнатенко М.В. "Цивільне право України: Загальна частина". Київ: Видавництво "ІН ЮРЕ", 2021.
Додаткова література для поглибленого вивчення освітньої компоненти	1.Барановська О.В. "Цивільне право України: Правовідносини в сфері власності". Київ: Атіка, 2019. 2.Таран В.О., Карпенко Ю.О. "Особливі види договорів в цивільному праві України". Київ: Юрінком Інтер, 2018. 3.Довгерт В.О., Карпенко Ю.О., Слюсаренко А.П. "Зобов'язальне право України". Київ: Юрінком Інтер, 2019. 4.Суханов В.І., Суханова І.В. "Сімейне право України". Київ: Видавництво Проспект, 2020. 5.Доронькін М.А., Таран В.О. "Спадкове право України". Київ: Видавництво "ІН ЮРЕ", 2019.
Актуальні електронні інформаційні ресурси (журнали, сайти тощо) для поглибленого вивчення освітньої компоненти	1. Сайт кафедри управління та забезпечення якості НФаУ [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://quality.nuph.edu.ua/ . 2. Офіційний сайт бібліотеки ім. Вернадського [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/ 3. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: http://www.rada.gov.ua 4. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. URL: http://www.kmu.gov.ua
Система дистанційного навчання Moodle	https://pharmel.kharkiv.edu/moodle/course/view.php?id=1929

18. Матеріально-технічне й програмне забезпечення освітньої компоненти:

Матеріально-технічне забезпечення: персональні комп'ютери – 38 од.; проектор – 2 од.; екран моторизований – 2 од.; телевізор – 2 од.; Хегох – 1 од.; принтер – 2 од.

Програмне забезпечення: Microsoft Windows 10; Microsoft Office Standard; Програма для організації відеоконференцій ZOOM; Модульне об'єктно-орієнтоване динамічне навчальне середовище MOODLE.